

Oponentský posudek magisterské diplomové práce

Název práce: Neadaptivní způsoby chování pravidelného uživatele marihuany v kontextu výzkumů K. Horneyové a M. Seligmana

Autor práce: Martin Valicsek

Obor studia: Pedagogika volného času

Posudek vypracoval: Mgr. Martin Klapetek, Ph.D. (Katedra filosofie a religionistiky TF JU)

Datum: 11. 5. 2018

Ve své magisterské diplomové práci student podle mého názoru prokázal schopnost samostatně pod metodickým vedením vedoucí práce zpracovat zvolené téma. Student se snažil vytvořit text s ohledem na zvolené téma a metodologii s využitím určitého množství informačních zdrojů (s. 108-109)¹. Osobně mne zajímá, jak je to u nás s časopiseckou produkcí na dané téma. Rád bych se na tomto místě zeptal na jeho nyní již prohloubený osobní názor ohledně kvantity a kvality české odborné literatury/časopiseckých studií k tématu jeho magisterské diplomové práce, a to ve srovnání se zahraničím. Také mne zajímá, do jaké míry při heuristické fázi psaní sledovala již úspěšně obhájené kvalifikační práce na podobná témata. Jak lze tyto texty charakterizovat s ohledem na výběr tématu, použitou metodologii a obsah? Proč jste nepracoval s českým překladem knihy *Neuróza a lidský růst*?

S ohledem na to, že rozsah magisterské diplomové práce by se měl pohybovat mezi sedmdesáti a devadesáti normostranami (!) vlastního textu, předpokládám, že předložená práce tuto povinnost splňuje (100 stran textu). Jak uvidíme v následujících odstavcích, ocenil bych spíše stručnost. Z hlediska formální úrovně práce je potřeba zmínit grafickou rovinu díla. Student se během zpracování snažila zamezit překlepům a chybám.² V práci například nalezneme minimálně jednoslabičné spojky a předložky na konci řádku, což je bohužel mezi studenty velice rozšířený nešvar. Očekával bych větší pečlivost v odkazech na literaturu v poznámkách pod čarou s ohledem na jejich formu,³ četnost⁴ i obsah.⁵ Překvapilo mne, že na s. 10 se najednou objeví i odkaz na literaturu

¹ Seznam literatury překypuje drobnými nedodělkami.

² „Klasická psychoanalýza – typicky její průkopník Sigmund Freud – svého času důsledně trval [sic] na sexuální etiologii neurózy“ (s. 20); „Projevy neurotickými stavy stíženého jedince [sic] pak působí, ...“; „V idealizovaném [sic] sebeobrazu ...“ (s. 29); „V závěru osmdesátých let Seligman koncepci obohatil tím, že do jejího rámce zahrnul některé poznatky popsané Weinerem, jež se týkají atribucí a Rotterovo konceptu nazvaného locus of kontrol [sic].“ (s. 37); „Jako samoživitelka chtěla jířina [sic] co nejdříve nastoupit ...“ (s. 43) atd.

³ Poznámky č. 10, 11, 12, 13, 14 a 56 odkazují na celou knihu? Použití výrazu „Tamtéž“ (i kdy bylo formálně správně) na první řádku poznámek pod čarou na nové stránce nepovažuji za vhodné (s. 22, 23, 25, 29, 31-33, 97, 98); Na s. 30 najednou výraz Tamtéž není použit.

⁴ Především informace v případové studii by z mého pohledu potřebovaly četnější odkazy na zdroje například za pomoci forem používaných v orální historii.

⁵ Na s. 11 píšete „O individualizaci jakožto o nepřetržitým historickém procesu psal svého času již klasik sociologie E. Durkheim.“ Dobře, ale jako čtenář potřebuji vědět kde. Podobně poznámka pod čarou č. 8;

přímo v textu práce. Později autor text zatěžuje poznámkami v závorkách. Myslím si, že drtivá většina z nich měla být pod čarou (s. 19, 40, 43, 45 atd.). Očekával bych začátky všech kapitol na nových stánkách (např. s. 43, 85, 90).

Úvod práce obsahuje důležité informace o cíli práce, metodách apod. Osobně bych snad ocenil navíc jen výzkumné otázky. Zajímavý byl jazyk práce a styl psaní. Na jednu stranu byla práce velice čtivá (například v případové studii jsem se nemohl zbavit dojmu, že čtu maturitní sloh), na druhou stranu jsem již odvykl po čtení všechny těch anglických jednoduchých studií květnaté mluvě psychologie (především v první části práce). Oceňuji dobře zvládnuté přechody mezi jednotlivými kapitolami. Autor shrnuje základní informace a vytváří most k dalšímu tématu (např. s. 14, 18, 43).

Co se týče rozdělení práce, rozumím, proč autor použil konkrétní přístup. Obecný odborný úvod, případová studie a nakonec aplikace klíčových teorií na informace získané během zpracování případové studie. Podle mne šlo postupovat i daleko stručněji a jednotlivé oddíly více propojit, navíc text je ještě doplněn do sáhodlouhé přílohy (s. 111 - 143).⁶ V nich se opakuje celá řada informací, ze kterých autor sestavil případovou studii. Text si zasloužil pečlivější rozdělení na odstavce.

Co se týče obsahové stránky, tak z mého nepoučeného úhlu pohledu historika a religionisty mohu nabídnout několik témat k diskusi. Zvolte si podle své libosti.

1. Domníváte se, že se Vám při psaní kvalifikační práce podařilo vytvořit si dostatečný odstup od objektu Vašeho výzkumu?⁷ Nedošlo nakonec k tomu, že jste Vám známého jedince přetvořil na učebnicový příklad?⁸
2. Měl jste předtím nějaké zkušenosti s podobným stylem práce, nebo všechno vychází z výuky, konzultací s vedoucí práce a prací s textem?
3. Jak je to prosím s anonymizací jednotlivých postav? V textu se objevují pasáže, které jsou vysoce intimní a zasahují i jiné osoby.⁹ Jediné, co mne alespoň trochu uklidnilo, byly věty „*Dodatečně vedené rozhovory v nás utvrzovaly domněnku, že Jaroslavův postoj k řešení témat v sobě ukrýval*

Na s. 13 píšete „*Vědci, kteří se zabývají vývojovými aspekty člověka, ...*“ Jako čtenář ale netuším, o kom mluvíte; Pokud něco jen tušíte a nevíte, nejsem si jistý, jestli je to ideální psát do kvalifikační práce (poznámka pod čarou č. 19); na s. 21 „*Také jiní (pozdější) autoři, kteří byli ve své minulosti zpravidla taktéž spojování s psychoanalytickým směrem, a kteří disponovali potenciálem vymanit se z Freudova stínu, postupem času zohledňovali i jiné úhly pohledu na danou problematiku.*“ Kdo, kdy, jak?; „*Seligman v experimentu ověřil, že zkoumaní jedinci disponující bezmocným vysvětlujícím stylem mají následně tendenci reagovat pasivní odevzdaností, a to i v případech, kdy je přívalem nepříjemných podnětů ve své podstatě nějakou aktivitou ovlivnitelný.*“ (s. 39) Dobře, ale kdy, kde a jak?;

⁶ Přítomnost příloh jsem ocenil jen v jednom případě. Utvrdil jsem se v tom, že o některých intimních záležitostech v základní úrovni hovoří již sám zkoumaný objekt (viz Jaká je moje současná situace?) a nejsou jen vysvětlením autora textu.

⁷ „*Dalším pozorovatelným projevem v Jaroslavově životě byl (je) sklon od sebe odrazovat jedince, kteří se jej snažili kupříkladu lépe poznat či se s ním více sblížit.*“ (s. 53).

⁸ „*Tímto limitem již od samého počátku byla – při šíři a komplexitě tématu – samotná nutnost přijetí základních teoretických předpokladů autorů*“ (s. 106).

⁹ Alkoholismus na s. 44, sexualita na s. 65, krádež na s. 71, otevřeně přiznaná nevěra na s. 79 – 80.

častěji i určitý podíl narcisticky-teatrální pýchy. Jaroslav totiž zjevně nechává sám sebe jinými zkoumat poměrně rád.“ (s. 105).

4. Lze celou problematiku komparovat i s jinými příklady z autorova okolí?
5. Na s. 11 píšete „Fenomény spojené s globalizací a narůstající moc nadnárodních korporací pak reálně ve svém důsledku omezují pole působnosti politiky jednotlivých států. Národní státy dnes už jen se značnými obtížemi garantují onen dříve stabilní organizační rámec, na nějž se jedinec, jakožto základní prvek společnosti, může v případě potřeby odvolat.“ V Evropě vidíme nárůst nacionalismu i federalistických snah v EU? Je tedy zase Evropa výjimkou?
6. Na s. 12 píšete „Tento subsystém se nyní zdá být příliš akcentovaný, a člověk se opět novým způsobem stává pouhým nástrojem ekonomického profitu.“ „Zdá“ se Vám to na základě čeho?
7. Na s. 16 píšete „Přidrže se zde opět Nakonečného a duševní poruchy rozdělme: na a) nemoci, jako jsou kupříkladu psychózy (schizofrenie aj.), b) funkční poruchy či strukturní anomálie, mezi něž patří neurózy, respektive psychopatie a c) na poruchy vývoje, jako je kupříkladu mentální retardace. Zmiňované funkční poruchy, tzn. Neurózy (jimiž se zde chceme zabývat především), a také strukturní anomálie (psychopatie) jsou, jak konstatuje Nakonečný, též někdy zahrnovány mezi tzv. přechodné jevy, tzn. Stavby mezi normalitou a duševní poruchou, kdy tací jedinci nejsou považováni ani za přímo duševně nemocné, ovšem stejně tak nejsou pojímáni jako osobnosti psychologicky zcela normě.“ Souhlasíte/nesouhlasíte s autorem? V čem bylo pro Vás toto rozdělení funkční? Vybíral jste z více možností?
8. Na s. 17 píšete „Charakteristikou těchto změn se sice již nebudeme na tomto Místě zabývat, ale konstatujeme, že nějakým způsobem selhat je v současnosti v podstatě snadné.“ Je to podstatně snadné oproti minulosti? Souvisí to nějak s transformací tradiční společnosti do moderní?
9. Na s. 37 píšete, že naučená bezmocnost určitým způsobem postihuje následující oblasti. Souhlasíte/nesouhlasíte s autorem, vyzdvihl byste něco?¹⁰
10. Na s. 72 píšete „Nepochybně by upřednostnil nějaké snadné dosažení dostatečného množství finančních prostředků i před jakoukoliv jinou formou zaměstnání, byť by tato měla být spojena kupříkladu s profesním či osobnostním růstem.“ A na následující straně znovu „Zároveň je podtextem Jaroslavova sázení touha po snadném dosažení finančních prostředků, aby již nemusel navštěvovat zaměstnání (tzn. určitá lenost, nebo touha po klidu, který je možno zajistit finanční nezávislostí?)“. Prodej marihuany nepřipadá v úvahu? Proč se na to ptám. Jedna věc mi v té práci chybí a to je kontakt s Policií. Nebo vše, co je v textu popsáno, uniklo zájmu Policie?
11. Na s. 88 píšete „U Jaroslava toto objektivně nelze vyloučit. Naopak se lze domnívat, že častá intoxikace látkou „překrývá“ nějakou funkční

¹⁰ V tom je také smysl kvalifikační práce, že student diskutuje s použitou literaturou.

neuropsychickou poruchu.“ Již ho někdo v minulosti vyšetřil, nebo je to jen Váš dojem?

12. Na s. 90 se jakoby jen náhodou objevuje „*Ve své podstatě snadno myslitelnou skutečnost, že Jaroslavovo užívání marihuany může fakticky do jisté míry simulovat účinky antidepressiv*“.¹¹ Působí to na mne jako zajímavá myšlenka. Snažil jste se j podpořit/vyvrátit na základě studia literatury?

Magisterskou diplomovou práci na téma: „*Neadaptivní způsoby chování pravidelného uživatele marihuany v kontextu výzkumů K. Horneyové a M. Seligmana*“ **doporučuji** k obhajobě. Jakožto oponent navrhuji komisi k zvážení ohodnotit zmiňovanou magisterskou diplomovou práci známkou **velmi dobře**.

Martin Klapetek

¹¹ Znovu ještě jednou jen tak na s. 104.